

DÁVID KIRÁLY, MINT PÉLDAKÉP

Folytatás a 2. oldalról

A történetet tovább vizsgálva talán még nagyobb fordulat következik: ugyanis, amikor Dávid először kéri az Isten segítségét, az Úr egy egyszerű győzelmet adott neki. Mondhatni az semmi nehézséget nem okozott Dávidnak. És miért ne várhatná el Dávid ugyan ezt a továbbiakban is? Embertől volt ő is, nyilván gondolhatott arra, hogy az Úr megint azt mondja: "Vonulj fel, kezdedbe adom őket!" Magyarul csináld azt, amit eddig, a megszokott a feladatod. De most nem így volt. Másodjára az Úr ezt mondta neki: „És ha majd lépések neszt hallod a szederfák teteje felől, akkor vonulj ki a harcra, mert előtted megy az Isten.” Nem ugyan azt kérte az Isten, sőt újra próbára tette Dávid bizalmát. Vajon akkor is hallgat rá, amikor nem azt mondja, amit Dávid vár tőle? Vajon akkor is hallgat rá, amikor nem a

AZ ANYAKÖNYVBEN OLVASTUK

Ács: megkeresztelték: Varga Benedeket, Koronczi Mirát

házasságot kötött: Rác Imre és Szabó Adrienn, Póti Roland és Tevesz Beáta eltemették: Vida Pált, Szabó Józsefet, Péntek Lőrinc volt polgármestert, presbitert, Szalai Bálint cukrászmestert, presbitert

Bokodon házasságukra Isten áldását kérte Deák László és Takács Vivien Szent keresztség sákramentumában részesült: Ág Krisztián, Ág Emília és Ág Marcell

Dad: Házasságukra Isten áldását kérte: Bogdán Tamás és Farkas Mónika

Kisbér: megkereszteltük Kósz zsófiát

Réde: Eltemették: Sekk Lajosné

Megkereszteltük: Lunk Veronika

Felnőtt keresztségben részesült és konfirmált: Huszár András

Kömlöd: eltemették Balázs Zoltánt

megszokott dolgot kéri tőle? Akkor is hallgat rá, amikor a Dávid számára bizonytalant kér? Isten ugyanis nem rutin engedelmisséget várt. Úgy gondolom, hogy így van ez velünk is: Isten azt szeretné, hogy kipróbált hitünk legyen. Hanem élő hittel, élő bizalommal, valódi engedelmisségből és igazi szeretetből kövessük őt. Hogy legyen Vele élő kapcsolatunk. Mert a keresztyénség nem egy leírt vallás, hanem egy élő kapcsolat: kapcsolat Isten és ember között.

És így érkezünk el a 4. lépéshez, amelyben példaként szolgál számunkra Dávid viselkedése, mert ezt olvassuk róla: "Dávid úgy tett, ahogyan az Isten megparancsolta neki." Ő akkor is hallgatott az Istenre, amikor nem a megszokott dolgot kérte tőle az Úr. Akkor is, amikor nehezebbet várt el tőle, mint amire számított. Akkor is, amikor kényelmetlenül érezte magát. Mert ő rendületlenül bízott benne továbbra is. Megállapíthatjuk kedves Testvéreim: Csak az az ember tud az engedelmisség ilyen fokára eljutni, akinek élő kapcsolata van az Istennel. Rutinból ez nem megy. Ez bizony nehéz, hisz egy egész életet kíván tőlünk. Azonban biztatást adhat nekünk a történet vége, ahol a következőt olvassuk: "Az Úr rettegést keltett iránta valamennyi nép között." Aki ismeri Dávid uralkodásának további történetét, az tudja, hogy nem is nagyon fogják hasonló szomszédos országok fenyegetni Izráelt az ő uralkodása alatt. Nem vonulnak ki többet a filiszteusok sem Dávid ellen. Isten tehát megtartotta a szavát. Nem lesz gond és problémamentes az ő élete ezek után sem. Mert gondja adódik majd még elég, de azt lássuk meg ebben, hogy az Úr meg akarja adni a megoldást, és meg akarja adni a mi életünkben is, csak el kell tudnunk indulni ezen az úton! Mert különben sose fogjuk meg tapasztalni az Isten munkálkodó hatalmát. Ahhoz hogy a hitünk épüljön, és

mindig igazi kapcsolatban maradjunk Istennel, és Krisztus megváltásának ereje ne fogyatkozzon bennünk, ahhoz szükségünk van hasonló hitbeli példaképekre, mint Dávid. Isten Igéjéből erőt meríthetünk, amikor úgy érezzük, hogy nincs erőnk tovább küzdeni, nem találunk megoldást.

A Bibliában rengeteg ilyen hit-hőssel találkozhatunk, akiknek a története azért van benne a Bibliába, hogy Isten példát adjon elénk. De a ma élő, hívó emberek is lehetnek számunkra hitbeli példaképek. Csak egy embert hadd említsek, aki nekem márcsak az életét nézve is rengeteg erőt tud adni. Ő Nick Vujcic. Lehet, hogy sokak számára ismerősen cseng ez a név. Ő egy végtagok nélkül született ember, mindössze 2 lábujja van, egy kezdetlegesen kifejlődött lábfejen. Tud úszni, zongorázni, írni, borotválkozni, el tudja látni magát a hétköznapi életben. Egy nagyon boldog és kiegyensúlyozott életet élő hívó ember. Életének az a célja és értelme, hogy beszéljen embertársainak Isten szeretetéről, és megerősítse őket abban, hogy valósítsák meg álmaikat. 2012 óta házas és azóta négy gyermeke is született. Jézus mondja Márk evangéliumában: "Minden lehetséges annak, aki hisz."

Összegzésül: Ha jön a gond, a probléma, kérdezzük meg róla bátran az Istent, és ne felejtjük el hálát adni, ha már megoldódott. És ha egy idő után újra jön a gond, a probléma, merjünk és bizzunk újra Istenhez fordulni, újra és újra megkérdezni őt. Engedelmeskedjünk neki még akkor is, ha nem azt kéri tőlünk, amire mi számítunk. És akkor mindannyian együtt tudjuk majd mondani Dáviddal ezt az imádságot: "A hűségesez hűségesez, a feddhetetlen emberhez feddhetetlen vagy." Amen.

Deák László teológus, Kömlöd

Református hitéleti lap

XXII. évfolyam 10. szám

2018. október

REFORMÁCIÓ - A KERTEK ALATT

1748 őszen-telén (270 éve) több „hét határos” és környező gyülekezet ünnepelte temploma felszentelését. No, nem volt ez akkora örömmünnp. Azért kellett több gyülekezetben is valamiféle imaházakat emelni hirtelen, mert a földesúr, gróf Eszterházy József elvette a reformátusoktól a templomaikat, iskoláikat, parókiaikat (Kocs, Császárs, Dad, Nagyigmánd). Ahol engedett újat építeni, azok szerencsések voltak. Ugyanis nem egy településen a vallásgyakorlatot is megszüntette, a lelkeszt, tanítót elűzte (Szend), sőt, volt, ahonnan még a református magyar lakosságot is elkergette (Baj, Környe). Ahol templom épülhetett, (inkább csak imaház), ott pedig száműzte a protestáns szenthelyet a kertek végébe, a lakott területeken kívülre, nehezen megközelíthető, mély, vizenyős területekre. (Dadon a szérűskertek szintjén, a pajták között, Nagyigmándon a káposztáskertekben, Császársan vizenyős réten épült a templom, ahol például a karácsonyi istentisztelet bokáig érő vízben álltak végig...) És természetesen a felépült imaház sem a gyülekezet igényei szerint épült, hanem a földesúr által megszabott keretek és méretek között.

Ez a kor a királyi, földesúri hatalomra építve, rendeletekkel, parancsokkal igyekezett jogfosztó, megkötöző hatalmát kifejteni –a protestánsok (és magyarok) sérelmére. Vármegyénk jó része, közvetlen közléről élte és szenvedte át ezt az időszakot. A „csendes ellenreformáció” korának nem túlzottan csendes földesura, gróf Eszterházy József, a gesztési uradalom birokosa és jószágkormányzója, Balogh Ferenc neve fémjelzi ezt a mentalitást. Eszterházy József kapta meg a Rákóczi-val száműzetésben élő testvére, Antal

birtokait, és örökölte utána Komárom vármegye főispáni tisztét is. A vármegyére tett hatását mutatja Róth András szolgabíró 1716. október 10-én kelt körlevele: „Szorosán sürgöttetvén a Tekintetes és Tisztelendő klerustól” / azaz a katolikus főpapságtól/ felszólítja a vármegye településeit, hogy „...ezen mostan folyó mindszenthavának utolsó napjáig a nemes vármegyéből akár prédikátor, akár mester legyen, az menjen ki; mert máskülönben úgy is ki fog menni rettenő exekuczió ellenetek, aki kényszeríteni fog benneteket ezen vármegyéből való kimenetelre.” Száz forint és 300 pálca büntetés terhe alatt, 24 órán belül (!) kéri visszaküldeni a körlevelet, amelynek hátuljára minden faluban fel kellett jegyezni, mikor kapta, hogy az estleges hanyag és rest bírákat elő lehessen venni.

Eszterházy József a pesti vallásügyi vegyesbizottság munkáját, mely a protestáns sérelmeket volt hivatott összegyűjteni és rendezni, folyamatos rágalmaival, dühkitöréseivel lehetetlenné tette. Az 1723-as pozsonyi országgyűlésen örjögve követelte a „comburantur” törvény alkalmazását (ez a 16. századi törvény a lutheránusok –protestánsok- megégetését mondta ki.) Az országgyűlésen ez akkora felháborodást váltott ki, hogy a protestáns rendek kivonultak az ülésről. A hír Bécsbe is eljutva, a közfelháborodás miatt Eszterházyt megfosztották minden tisztségétől. Ő ezt az időszakot birtokain és a vármegyében végzett ellenreformációs tevékenységének erősítésére fordította. Mezőörs, Selye, Ürmény, Szempe, Cseklész stb. birtokain már az 1710-es években megszüntette a protestáns vallásgyakorlatot. Komárom megyei birtokain Környe, Nagyigmánd,

Császárs, Kocs, Bokod, Bánhida, Szend, Oroszlány, Szák, Tata, Dad, Vérteskethely került sorra. Esterházy minden birtokán a „régie épületű” (tehát eredetileg katolikus) templomot visszajuttatta a katolikusoknak. Nem akarta, hogy ezekben a helységekből, ha megfordul, kunyhóra hasonlító házban kelljen iszentisztelet gyakorolnia, mikor jobbágyai köből épített templomba járnak. „Mi vagyunk a templomnak örökös urai azokban a helységekből, melyek nekünk örökös adattak; és mi azokban tetszésünk szerint rendelkezünk. Azért parancsoljuk kocsai és igmándi Luther és Calvinus vallásán levő jobbágyainknak, hogy azokat a templomokat, melyeket eddig kegyelmünkől bírtak, mint tulajdon örökségünket rezignálják.”

Kiváltság volt, ha helyette újat emelhetek. Eszterházy „nagy kegyesen” még építőanyagot is biztosított az új oratórium építésére. Mindenütt ugyanis nem tudta elvégezze akarátát: az ún. artikularis helyeken országgyűlési törvény biztosította a vallásgyakorlatot. De ahol lehetett, ott nyirbálta meg a jogokat. Dadon például kikötötte, hogy az új „1....áthalunk el vett régi épületű Templomnál nagyobb semmivel se legyen; sőt ennek Falai vastagságát a föld Horizontyán kívül másfél schuchra, magosságát pedig két kömíves öltre limitálván. 2. Kivánnyuk és Parancsoljuk, hogy a Harangok usussától ... minden időben abstineálynak” azaz a harangok használatát eltiltotta, a régi harang „természetesen” a katolikusoknak maradt. .

Folytatás az 5. oldalon

Újságunkat – hirdetőinknek és alapítványunk támogatóinak köszönhetően – ingyenesen juttatjuk el olvasóinkhoz !

Hét Határ Református hitéleti lap. Megjelenik minden hónap első vasárnapján Ács, Ászár, Bana, Bábolna Bokod, Csép, Császárs, Dad, Ete, Kisigmánd, Kisbér, Kömlöd, Környe, Környebánya, Nagyigmánd, Oroszlány, Réde, Vérteskethely, Szákszend, Tárkány reformátusai közt

Kiadó: "Közelebb Egymáshoz" Alapítvány 2941 Ács, Fő u. 71. Felelős kiadó: **Gerecsei Zsolt** elnök

Szerkesztőség: 2853 Kömlöd, Perczel u. 26. tel.: 06-34/578-503 fax.: 06-34/470-543 email.: hethatarlap@gmail.com

Felelős szerkesztő: **Bogáth István** Nyomtatás: MONTÁZS Press Kft. Oroszlány tel.: 20/454-35-41 Molnár Ferenc ügyvezető

Internet elérhetőség: www.hethatar.refdunantul.hu

ISSN 1417 - 7641

DÁVID KIRÁLY, MINT PÉLDAKÉP

Olvasmány: 1Kronikák 14,8-17

Alapige: 2Sám 22,26 „A hűségesez hűségesez vagy, a feddhetetlen emberhez feddhetetlen vagy.”

Kedves Testvéreim!

Ez a rövid mondat Dávid imádságából való. A zsidóság számára olyan tisztelettel bír, mint nekünk István király, az államteremtő. De nekünk, keresztyéneknek is egy fontos személyiség, ha csak a zsoldáira gondolunk, amiket mai napig használunk, vagy ha Dávid és Góliát történetére emlékezünk és folytathatnám a sort Jézus Krisztussal, aki szintén a Dávid házából való. Mít jelentett Dávid számára a hitben járás? Vizsgáljuk meg most pár példán keresztül, hogy milyen lépéseket tesz, hogyan cselekszik Dávid ebben a történetben. Ez a történet Dávid életének közepén zajlott, amikor már felnőtként, életerős férfiemberként egész Izrael királyává választották.

Ekkor jelenik meg egy probléma az életében: *"felvonultak ellene a filiszteusok"*, azért mert nem akarták, hogy Dávid töltsen be az uralkodói pozíciót. Tehát jön a probléma Dávid életében, ahogyan mindannyiunk életében - általában ez így van. Mert megoldandó gondja mindig volt, van és lesz az embernek: és ezekkel a gondokkal bizony lépést kell tartanunk, és a mi hitünknek meg kell küzdenünk velük. És eddig talán még a legtöbb ember ugyan így reagál, a hívő és nem hívő ember útja itt még nem válik el egymástól. Ha jön a probléma az életünkben, akkor megpróbáljuk megoldani.

És ekkor jön az első dolog, amelyről olvasva példát vehetünk Dávidtól. Azt olvassuk: *"Ekkor megkérdezte Dávid az Istent."* Mielőtt még bármit kezdene ezzel a problémával, előtte megkérdezi az Istent. Felvonuljon vagy ne? Szembe szálljon velük vagy ne? Megsegíti őt az Úr vagy nem? Hozzá kell tenni, hogy Dávid mögött egy erős, korszerű, kipróbált hadsereg állt. Nem volt oka a félelemre. Nem félelemből kérdezte meg az Urat, nem az utolsó kétségbeesésében. Hanem hitből, bizalomból, abból a tudatból, hogy az Istennek gondja van rá, gondja van az ő problémájára. Merjünk példát meríteni Dávid Istenbe vetett bizalmáról. Bízunk az Istenben annyira, hogy az élet bármely területén felmerülő gondjainkat elé vigyük! Azt írja a

Szentírás Máté evangéliumában, hogy *„még a hajatok szála is számon van tartva"*. Hogyne tartozna tehát az Istenre minden nehézség, baj, vagy sérelem, amely minket ér?

Itt ennél a pontnál tér el ugyanis a nem hívő ember útja a hívőétől. Mert amíg egy hitetlen ember egyedül van, csak magára számíthat és egy idő után kimerül, elfárad, addig a hívő embernek támaszt nyújt az isteni gondviselés, ugyanis a hívők ereje mindig megújul. Ézsaiás próféta könyvében olvassuk: *„De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el."* A hívő ember megélheti azt, hogy az Isten válaszol és megsegíti őt. És ez adja a legnagyobb bizonyosságot a hívő ember számára, ha a gondjait Istennel együtt oldhatja meg. A történetet tovább vizsgálva Isten valóban meghallgatja Dávidot, válaszol neki és meg is segíti őt. Isten válasza pedig ez: *"Vonulj fel, kezdjedbe adam őket."* És valóban. Dávid könnyedén győzelmet arat, ahogyan az Úr megígérte neki válaszában. Így érkezünk el a második dologhoz, ami alapján példát vehetünk Dávidtól.

Miután megoldódott a probléma, ami jött az ő életében, ezt mondta Dávid: *„Áttört az Isten az én ellenségeimen az én kezem által, mint a víz szokott a gáton."* Mindezt nem önmagának tulajdonítja, és nem feledkezik meg az Úrról, aki őt megsegítette. Vannak sajnos olyan emberek, akik ha nagy baj van, akkor mint egy lehetőség jelenik meg az Isten segítsége, de ahogy a gond megszűnik vagy már nem lesz aktuális, hirtelen el is felejtik és élik tovább az életüket, mint ha nem történt volna semmi. Nincs hála, de még köszönet sem Isten felé!

Régebben hallottam egy beszélgetést, amely nagyon megmaradt bennem. Két lány ment el mellettem, ünneplőiben, szerintem érettségiről sétálhattak hazafele és megütötte a fülemet a beszélgetésük. Az egyik lány kérdezte a másiktól, hogy *És végül tényleg imádkoztál? De komolyan?* Mire ő így felelt: *"Igen, most aztán tényleg minden segítségem szükségem volt..."* A beszélgetés további részleteit már nem hallottam. Biztos vagyok benne, hogy ez a két lány valamilyen vallási háttérrel rendelkezett. Lehet, hogy néhány éve

konfirmáltak és talán már csak ennyi maradt meg az Istenből. Ha kell, nyúlhatok hozzá. Egy opció, egy lehetőség a világban a sok közül. De valóban csak ennyi lenne az Isten? Egy lehetőség a sok közül? Amire ha szükségem van, akkor nyúlhatok hozzá? Dávid király volt, a nép és a hadsereg vezetője egyszerre, de mégsem magának, hanem az Istennek tulajdonította a megoldást, és neki adott ezért hálát. Dávidnak Isten nem egy lehetőség volt csupán, hanem Ő volt a mérték. Az volt a célja, hogy Isten akaratát betöltsse az életével.

Azt olvassuk - *"Később ismét ellepték a filiszteusok a völgyet"* Később. Egy kis idő eltelik, és az a probléma, amivel Dávid Istenhez fordult, aminek a megoldását úgy tűnt, hogy Isten megadta neki, most újra előtűnik. Hányszor történik meg ez velünk is ugyan így? És hányszor kérjük számon az Istent, hogy Uram, de miért? Miért van ez így? Azt gondoljuk, hogy valami nincs rendben velünk, vagy az Úr nem végzett alapos munkát, hogy cserbenhagyott, hogy nem ezt ígérte. Sokszor csalódunk is, hiszen azt érezzük, hogy ugyan ott vagyunk, ahonnan elindultunk. A problémánk, a gondunk megint itt van: előnti az embert a kétségbeesés és a reménytelenség. Jogosan várhatnánk Dávid elégedetlenségét is. De ezzel ellentétben megdöbbentő és lenyűgöző Dávid hite, hűsége, alázata és engedelmsége Isten felé. Ezt olvassuk: *"Dávid újra megkérdezte az Istent"*. Nem panaszkodik, nem értetlenkedik. Újra Isten segítségét kéri: Uram, mi tévő legyek? Ez a harmadik dolog, amit Dávidtól tanulhatunk. Az Istenre való teljes ráhagyatkozás, engedelmség gyakorlása a mindennapokban. Szoros kapcsolatnak kell lennie Isten és ember között, hogy mindig ilyen hűséggel, szeretettel és alázattal tudjunk megállni az Úr előtt. Nagyon nehéz, szinte ember feletti erő kell hozzá én úgy gondolom, de természetes, hogy van, amikor megbotlunk. Emlékezzünk csak a Bibliára. Dávid is hányszor megbotlott az ő életében, gondoljunk csak a Betsabéval történetekre. De az igyekezet meg lehet bennünk és törekednünk is kell rá, hogy meg legyünk, mert ha meg is botlunk, mindig újra próbálhatjuk és közeledhetünk az Isten felé.

Folytatás a 8. oldalon

RÉDEIEK EGERBEN ISTEN TENYERÉN A BETEGSÉGBEN IS

Egy szép szeptemberi reggelen elindult kis csapatunk három napos kirándulásra. Dr. Barta Zsolt tiszteletes úr vezetésével 22 fő vágott neki a hosszú útnak. Első állomásunk Egerszalók volt. Ez a közel 2000 lelkes falu gyönyörű tájon fekszik a Mátra és Bükk között. A helyi kis busszal, az ún. Tücsökbusszal ellátogattunk a mézsködombhoz, más néven Sódombhoz, majd megnéztük a barlanglakásokat. Utunkat folytatva Egerbe érkeztünk, ahol Tóth Imre, az egri református lelkipásztor fogadott minket. Voltunk a Fogyegyházmezei Könyvtárban, a Bazilikában, körülnéztünk a Dobó téren, végül visszasétáltunk a református templomhoz. A tiszteletes úr mesélt arról, hogy hogyan került ide, hogyan növekszik gyülekezetük, milyen terveik vannak és hogyan telnek mindennapjaik. Este Szépaszszonyvölgy egyik pincéjében vacsoráztunk, ahol finom borokat is kóstoltunk,

majd elindultunk a szállásra. Sötét volt, az út is rögös, én meg csak arra kértem a Jó Istent, hogy mielőbb találjuk oda szálláshelyünkre, amely a Noszvaj külterületén, az erdő közepén épült Várkúti Turistaház és Kóborló Panzió volt. Szép táj, jó levegő és barátságos tulajdonos fogadott bennünket. Mivel alaposan elfáradtunk, hamar lepihentünk. A második nap reggelén Szilvásváradra indultunk. Vonattal és gyalog tettünk meg egy csodálatos utat a Szalajkapaták völgyében húzódó tanösvényen. A barlang, a Fátyol-vízesés, a Sziklaforrás, a halastavak így összességben is gyönyörű látványt nyújtottak. A finom ebéd után az egri várba mentünk, ahol nem csak a termekben lévő kiállításokat tekintettük meg, hanem Gábor vitéz vezetésével végigjártuk a földalatti folyosókat, a kazamatákat is. Végül egy nem mindennapi élménnyel gazdagod-

va hagytuk el a várat. A török ostrom emlékére ezekben a napokban (szeptember 9-től 38 napon át) minden délután 15.52 perckor ágyúlövést adnak le, amit ezúttal mi is láttunk és hallottunk. Rövid séta után érkeztünk meg a vacsora helyszínére, a középkori lovagi étterembe: hangulatos, a kínálat pazar, mindenkinek csak ajánlani tudom. Este még hét bátor társammal együtt felmentünk a szállástól 850 méterre lévő kilátóhoz. Sajnos a párás, ködös idő miatt nem sokat láttunk a tájból, pedig a vendéglátónk szerint a környék összes településére rá lehet látni innen. Miután az utolsó reggelen elkészítettünk a panzió tulajdonosától, Noszvajra indultunk. A parókia előtt várt bennünket Anda Tibor református lelkipásztor és beinvitált egy kis tízórára. Kedves felesége és néhány gyülekezeti tag sok finomsággal készült számunkra. A 81 éves Piros néni frissen süített pogácsája

volt a legkelendőbb. 10.30-kor istentiszteletre hívtak a harangok. Először keresztelező volt, majd szép énekeket énekel-tünk (397, 229) és együtt imádkoztunk. Az ígéretést Dr. Barta Zsolt végezte, majd mindkét lelkész bemutatkozott és beszéltek gyülekezeteikről is. A templom fakazettás mennyezete helyett csak a kazetták másolataival vannak díszítve a falak. Az eredeti, restaurált kazettákat az egri várban lehet megtekinteni. Többen is készítettünk fényképet a templomban és kint, a templom előtt is. A síkfőkúti tavak partján elfogyasztott ebéd után, nagyon szép emlékekkel gazdagodva köszöntünk el Noszvajtól. A kora délutáni hazaindulás előtt még egy kis séta is belefért a tóparton.

Hálásak vagyunk a tiszteletes asszonynak, aki előkészítette a programokat és megszervezte ezt a csodás háromnapot. Köszönjük a tiszteletes úrnak a csoport vezetését és nem utolsósorban sofőrünknek, Nikovits Károlynak a felejtetetlen utazást. Veletek a jövőben is szívesen megyünk! Aki e sorokat lejegyezte: **Hlavács Csabáné**

Folytatás a 4. oldalról

A babát gyakran nézték, minden teljesen rendben volt vele. Mivel a szülés beindult, elaltattak, megcsászároztak. Az orvos is úgy fogalmazott, hogy csodával határos módon minden rendben ment a műtét során. Balázs hatalmas, egészséges kisfiú lett. 4200g - al látott napvilágot. Szigorú fekvést rendeltek el, kevés forgolódással, ágytállal, ami meg a császármetszésre nem jó, mert összenövéseim lehetnek.

Balít szoptathattam, odarakták mellém, egy kis lepedőbe tették, amivel fel tudtam emelni és áthelyezni a mellettem lévő kis ágyba, és kivenni belőle. Mást nem is tudtam. A kezem mozgathattam és lassan oldalra fordulhattam. 3 hétig pelenkázták, éjjelre elvitték, tápszert kapott. De van, aki éjjelre is behozta nekem. Mindenki mondta, hogy fantasztikus gyerek. Jókat evett, nagyokat aludt. Minden este mondtam neki esti mesét és énekeltem neki, mikor mellém fektették. Arra gondoltam, hogy milyen kevés is kell egy újszülöttnak. Az édesanya közelsége, szeretete, megnyugtató szavai. És hálás voltam azoknak, akik segítettek a pelenkázásban, fürdetésben, öltöztetésben ott a kórházban. És hogy velem maradhatott, míg a lábam jobban lett. És sok hála volt a szívémben, hogy Bali úgymond „átaludta” anyja betegségét. Idegen édesanyák is jöttek az ágyamhoz babákkal látogatóba. Olyan jól esett. A kórház papja is naponta jött hozzám a 3 hét alatt. Feledteték, hogy bármikor meghalhatok... De miért is félünk a haláltól? Én a szeretteim és a feladataim miatt... ki fog engem pótolni? Isten tervében minden benne van. De szerintem minden nap szeretetben kell élnünk, tenni a másik emberért valamit Isten segítségével és akkor megnyugodhatunk, hogy amíg benne voltunk, szebb lett tőlünk a világ! És természetesen egyik tettünket sem magunknak kell betudnunk. Hogy milyen ügyesek voltunk. Isten az, akivel együtt nagy dolgokra is képesek lehetünk itt a földön és sok sok kicsi dologra is, melyekre maga a „Szeretet” indít. Soli Deo Gloria!

Petrovszkiné Utry Anna Teodóra

HÉTHATÁROS KIRÁNDULÁS

Ebben az esztendőben sem maradt el a szokásos őszi hittanos kirándulás. Sőt mint rendszeren most is sokan jöttek velünk, ezúttal a Bakonyba kirándulni.

Sugár Tamás lelkipásztor a Közlebb Egymáshoz Alapítvány nevében köszöntötte az egybegyűlteket, majd elmondta jövetelünk célját. A létszámlenörzés ezúttal a csetényi református templomban történt meg ahol a számláló 195 főnél állt meg. Ebből bizonyosan 160 hittanos jött velünk azon a verőfényes őszi szombaton, október 7-én. A létszámlenörzés fontos, mert kicsit tréfásan fogalmazva mindig annyi gyereket kell darabszámra hazavinni, mint amennyit elvittünk.

A szokásokhoz híven a templomban a helyi gyülekezet lelkipásztora, Hajdú Ferenc fogadott bennünket. Ős is igen csak elcsodálkozott, honnan jött ennyi gyerek a templomba? Néhány gondolattal bemutatta a helyi gyülekezetet, megerősítve a kirándulóknak, hogy itt is van Istennek népe, akit reformátusnak hívnak.

Kovács Tamás lelkipásztor fiatalos lendületű igehirdetése következett a közösen megtanult ifjúsági ének után.

Bogáth István a Hét Határ újság felelős szerkesztője ismertette a nap programját. Elmondta, hogy 21 éve szervezzük minden ősszel ezt a kirándulást és lassan csodát eddig még mindig sikerült a jó időért imádkozni.

A elmúlt 21 év alatt számtalan hittanos jött el kirándulni velünk és büszkeséggel töltheti el szívünket, hogy van olyan egykori hittanos, aki ma is ma is lelkipásztorként fog szolgálni a HÉTHATÁRban.

A megszokott forgatókönyv szerint a kiránduláson meglátogatunk egy református gyülekezetet akinek templomában ifjúsági istentiszteletet tartunk.

Szerepel a programban valamilyen geológiai látványosság megtekintése. Így betekintheznek a hittanosok a teremtett világ régmúltjába ami ezen a napon mintegy 200 millió évre tekint vissza. Az egykor itt hullámzó óceán a Thetis mélytengeri sávjában élt ősmaradványokkal az ammoniteszekkel ismerkedtünk meg. Hallhattuk milyenek voltak, hogyan éltek az egykori tenger mély vizeiben. Ezek az állatok az akkori óceánok meghatározó élőlényei voltak és éppen itt a kirándulás útvonalán lehet fellelni őket. Egyik uticélunk éppen egy világhíre szert tett geológiai feltárás volt.

A templomi alkalom után Bakonycsérnyé határában vágunk bele a hegység rengetegébe. Mindig a kijelölt turista útvonalakat követjük, így kisebb az eltévedés esélye, persze nem mindig. Nehéz egy ilyen csapatot összefogni, ráadásul egyben tartani, hiszen a keskenyebb útvonalakon akár egy kilométer hosszan is kígyózott menetünk. A kívülállóknak alaposan elcsodálkoztak ennyi gyermek láttán.

Az élen örök harc, szokott kialakulni, mely a „ne siess” felkiáltással szokott végződni, hiszen vannak ifjak akik duzzadnak az energiától és olyan tempót akarnak diktálni amik a végén lépkedő idősebb kísérők és az első osztályos hittanosok még nehezen bírnak. Az út rögtön egy erős kapaszkodóval kezdődött, melyet egy kidőlt fa leküzdése nehezített valóban szétszórta csapatot. Később azonban az útvonal egy köves úton folytatódott, ahol a sorok is rendeződte. A Bakony rengetegébe érve sorra hangzottak el a felkiáltások micsoda gyönyörűségi hely ez és milyen tiszta levegő.

Mintegy 4 kilométer leküzdése után az ún. Hamuháznál megpihentünk. A régi

szénégetők pihenőhelye lehetett ez a házikó, amelyez ma a turisták használnak. Érdekes módon a bekapcsolt lépcsőszámláló 6 km feletti értékeket mutattak. Az út innen visszafelé fordult és a ar erdők rengetegében elérkeztünk a Tűzköves árokhoz. Az itt növv bükkfák lenyűgöző méreteire csodálkoztunk rá. Út közben egy erdei szentély is érintettünk ahol talán érdemes lett volna megállni, de hiszen csak most indulunk tovább. A völgy alsó részén elértünk a híre geológiai feltáráshoz. Bár ez kis csalódást okozott, hiszen mindenki egy nagyobb méretű kövejtőre gondolt mielőtt ide értünk.

Az élmény azonban kárpótolt bennünket, hiszen egy kb. 50 cm átmérőjű ammonitesz lenyomatát tapinthatuk ki amely ezen a helyen mintegy 160 millió évvel ezelőtt élte végőráit. Igazán nagy dolog volt ezt megtapintani, meg is tette mindenki, sőt aki tehetett le is fotózta az ősmaradvány hült helyét.

A pihenő után a túra már csak egy kevésbé fárasztó szakaszra következett amikor elhaladtunk az az egykori szénbányászatnak emléket állító emlékhely mellett. Visszaérve kiindulási pontunkhoz rövidre fogott búcsúzkodást követően némelyikünk sajgó lábakkal, de úgy érzem szép élményekkel gazdagabban szállt fel az autóbuszokra.

Megegyeztünk abban, hogy ezt a szép hagyományt igenis folytatni kell, hiszen ilyenkor megláthatják hittanosaink, hogy nincsenek egyedül, sőt nagyon is sokan vannak fiatalok, hittanosok akik Isten útján járnak. Köszönet a szervezésért, köszönet az egyházmegye tanácsának, akik anyagi segítséget adtak a kirándulás útiköltségéhez.

Bogáth István

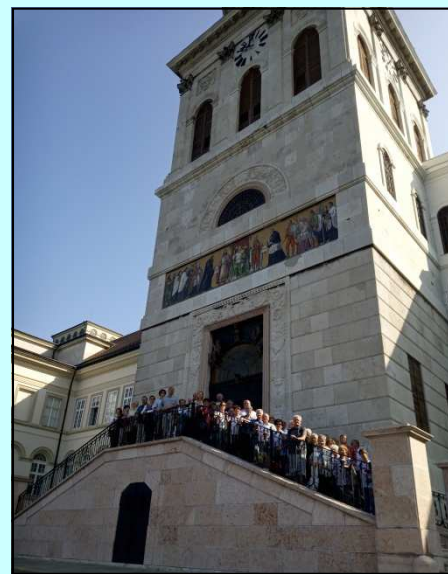

NEM REJTHETŐ EL A HEGYEN ÉPÍTETT VÁROS

A református gyülekezet ez évben is megtartotta a már hagyományra vált éves kirándulását. Szeptember 8-án a Pannonhalmi Apátságot kerestük fel, idén, rendhagyó módon, egynaposra tervezett utunk során.

Tele busszal indulhattunk el reggel, s már az érkezés is örömteli volt, hiszen a nagyigmándi származású Ciprián Atya már az apátság főbejáratánál várt minket. Vezetéssel nézhattuk meg az apátság fontosabb részeit, s közben rengeteg új információt kaphattunk idegenvezetőnkől. Az apátság megtekintése után a fűszerkertet (levendulást) nézhattuk meg, ahol túl a sok illatozó fűszernövényen betekintést kaptunk a lepárló működésébe is. S ha már fűszerek, kóstolhattunk is, még hozzá három különböző ízesítésű csokoládét, melyek közül mindenki megtalálhatta a kedvére valót.

Az ebédszünetet az arborétumban és az

apátság területén tölthetjük el, majd ismét alapos vezetéssel, meglátogathattuk az apátsági pincészetet. Lenyűgöző volt látni a mindegy 30 méter mély,

több szintre osztott pincét, és a benne használt eszközöket és gépeket. Fahordók és koracél edények sokasága sorakozott, várva az idei termést. Természetesen itt is kóstolhattunk, 3 féle bort, a Tricollis családba tartozó fehér, rozé és vörös borokat ízlelhattuk meg. Mindegyikhez részletes ismertetést fűzött idegenvezetőnk. Itt Ciprián Atya is köszöntött bennünket, verssel és anekdotákkal tette még közvetlenebbé élményeinket. Mi is, megköszönve segítségét a szervezésben, énekelletünkünk áldást életére, különösképpen is közelgő 80. születésnapja alkalmával.

A nap végén a falu egyik értelmében vacsoráztunk, mielőtt sok élmennyel gazdagodva, jókedvűen indulhattunk haza. Köszönet illesse mindazokat, akik segítettek a kirándulás megszervezését, legfőképpen kegyelmes Istenünket! SDG

Sugár Tamás

PÁPAI OSZTÁLYTÁRSÁK

A Pápai Református Gimnáziumban, 1841 őszén Petőfivel és Jókaival járt egy osztályba két bokodi tanuló, az egyik Kiss Pál, a másik Gaál Lajos. Az iskola törvényeit a felsőbb osztályosoknak alá kellett írniuk, két tanú jelenlétében. Személyi adataikat sajátkezűleg kellett kitölteniük. Az egyik tanuló Kiss Pál, sorszáma: 528, életkora 17 év, vallása: református, születési helye: Bokod, Komárom megye. Előző évben, Komáromban tanult. Atyja vagy gondozója: Kiss András, foglalkozása: földműves. Megjegyzésként odaírva: a helyén ül. Szépen vezetett zsinórírás.

A másik tanuló Gaál Lajos, az 552 sorszámon, életkora 17 év, vallása: református, születési helye: Bokod, Komárom megye, Iskola, ahonnan jött: Pápa. Atyja vagy gondozója: Gaál Zsigmond, foglalkozása: lelkész, lakhelye: Bokod.

Petőfi ekkor még Petrovics Sándor az 544 sorszámon írta alá az iskola törvényeit: életkora: 19 év, vallása: lutheránus, születési helye: Kiskőrös, Pest megye, iskola ahonnan jött: Selmechánya, édesapja neve: Petrovics István, foglalkozása: mészáros. Lakhelye: Dunavecse. Lendületes, zsinórírással kitöltött rubrikákat látunk.

Jókai nevét y-al írta, Jókay Móricz, sorszáma: 562, életkora 17 év, vallása: református, születési helye: Komárom, Iskola ahonnan jött: Komárom, gondviselője: Pulay Mária, özvegy. Lakhelye: Komárom. Apró, gömbölyded formátumú, betűkkel írta a rovatokat. Az osztálykönyvben –egy másik okmányon– Petőfivel és Jókaival egy oldalon szerepel, mindkét bokodi tanuló.

Kiss Pál és Jókai Mór, a gimnázium alsó osztályait Rév-Komáromban, a római katolikus Bencés rend által működtetett u.n. Kisgimnáziumban végezte el. A gimnáziumban színjátszó kör működött, amelynek mindketten aktív tagjai voltak. A komáromi Dunamenti Múzeumban megtalálható az a korabeli színlap, amelyen azonosíthatóan szerepelnek, mivel feltüntették nevük mellett osztályukat és lakhelyüket is.

Pápan már ismerősként üdvözölték egymást, Kiss Pál, Jókai szűkebb baráti társaságához tartozott.

Kiss Pál tovább tanulását Gaál Zsigmond lelkész szorgalmazta. A két család jó kapcsolatát jellemzi, hogy a lelkész és felesége voltak a Pál és még két testvérének keresztszülői. A két családot összekötötte az a körülmény, hogy mindkét feleség Dadról, kismenési családból származott, és hasonló

korúak voltak.

Az egyházi anyakönyvek szerint: Kiss Andrásné sz. nemes Jóna Zsuzsanna, született Dad, 1798. aug. 30. Nemes Gaál Zsigmondné sz. nemes Tésy Julianna, született Dad 1798. jan. 9.

A Kiss család köztisztelőben álló famíliá volt akkor is Bokodon. Szorgalmas földművelők, mintegy -3/4-es jobbagytelken - 18-20 hold földön eredményesen gazdálkodnak. Tisztségeket viseltek a református gyülekezetben és a település életében. Presbíterek és gondnokok, községi bírók és előljárók. (Kiss János 1785 hegybíró, 1805 községi bíró, Kiss András 1825 törvény bíró, 1837 községi bíró, ifj. Kiss János 1850 községi bíró stb...)

Kiss Pál a gimnázium elvégzése után, kántortanítói állást vállalt, azonban – ismereteink szerint- fiatalon 25 éves korában, betegségben elhunyt.

Gaál Lajos a gimnázium után a teológiai tanulmányokat folytatott és református lelkészként szolgált.

Petőfi Sándor és Jókai Mór gazdag életműveikben bizonyára ott van, a két bokodi osztálytárral átélte pápai évek közös élménye is.

Szücs János

"MID VAN, AMIT NE KAPTÁL VOLNA?"

Máté 21,33-46

A gonosz szőlőmunkások sajátjukénak tekintették, vagy sajátjukká akarták tenni azt, amit a gazda bérbe adott nekik. Eredeti környezetében a példázatot Jézus a nép vezetőinek szánta, akik a népet, és a fölötté való vallási hatalmat saját céljaikra, hatalmuk növelésére használták fel. Azonban kiterjeszthető a példázat jelentése minden Istentől kapott ajándékkal, kegyelemmel való viszonyunkra is. Hiszen valamennyien kapunk Tőle ajándékokat. Az életet, az egészséget, az otthont, a családot, a békét... Az emberiség nagy része ezek egy részét, vagy akár mindegyikét is hiányolni kénytelen. Az ezekért való hálaadás éppen ezért fontos feladatunk kell, hogy legyen. Nem azért mert különben Isten elveszi ezeket – bár megteheti –, hanem azért, mert ezáltal tudatosítjuk magunkban, hogy mennyi min-

denünk van. Ezáltal válik az életünk felelősségteljesebbé. Ha megértem valaminek az értékét, akkor felelősebben fogok vele bánni. Amit Istentől kapunk, arra kaptuk, hogy helyesen használjuk. Ha nem ezt tesszük, akkor ezekhez a gonosz szőlőmunkásokhoz válnunk hasonlónak. Az ajándékokra úgy tekintünk, mint a zsákmányra. Ha egy futár a cégtől kap egy autót, hogy azzal intézze a kiszállításokat akkor azt az autót csakis ő használja, de közben a cég fizeti a felmerülő szerelési költségeket, a benzinszámlát stb. De ennek a futárnak nincs hozzá joga, hogy az autót eladja, hogy az árából új számítógépet vegyen, vagy, hogy abból bulizzon a haverokkal. Isten ajándékai is céllal érkeznek hozzánk. Lehet, hogy még nem látod, hogy mi az életed célja, de Ő igen. Ha eltékozlod az idődet, az egészséged, a tehetségeidet, akkor eze-

ket a célokat hiúsíthatod meg vele. Isten kegyelme hatalmas. Ő egy teljesen lepusztított élet végén is megbocsájthat neked, de nem kapod vissza az elrontott életed idejét. Nem tudod helyretenni az elrontott kapcsolataidat, nem tudod begyógyítani az általad ejtett sebeket. Nem fog új májad, vagy tüdőd nőni a szétvitt vagy szétrohányzott helyére. Ne légy hát hasonló ezekhez a gonosz szőlőmunkásokhoz: Fordulj Isten felé hálaadó, figyelő, engedelmes szívvel, hogy megérthesd mi a te életed célja, feladata! 1. Mik azok az ajándékok, amiket Isten rám bízott? Szoktam-e értük köszönetet mondani? 2. Vajon mire kaptam ezeket az ajándékokat? Ha nem tudom: szoktam-e imádkozni azért, hogy megértssem? 3. Arra használok-e ajándékaimat, amire kaptam? 4. Hogyan tudnám jobban használni őket?

Kovács Tamás Dad

ISTEN TENYERÉN A BETEGSÉGBEN IS

Egy kis személyes történetet szeretnék megosztani az olvasókkal. 2011 augusztusában a kilencedik hónapban voltam kisfiunkkal. Nagyon vártuk első gyermekünk megérkezését. Tele voltunk tervekkel, minden el volt készítve a babaszobában, apás szülést szeretnénk volna. Egyik délután szűrő fájdalmat éreztem a térdem környékén, azután alatta is. Éjjel arra ébredtem, hogy görcsbe rándult a lábam, nem bírom kinyújtani és annyira szúr, fáj, hogy orvost kell hívni. Imádkoztam és türtem, vártam. Nem helyben terveztem szülni, hanem messzebb, a magán nőgyógyásznál. Nem akartam, hogy a mentő a helyi kórházba vigyen, bármikor megindulhatott volna a szülés, 3 napom volt a kiírásig, ragaszkodtam ahhoz, hogy ne a helyi kórházban szüljek meg. Valahonnan csak kerítettünk egy orvost. Lemérte centivel a lábam, vastagabb volt, mint a másik és meleg. Azt mondta, ülünk azonnal autóba, menjünk oda, ahol szülni szeretnék, mert trombózis gyanú van. És elment. Én nem tudtam járni, de a hasam így a szülés előtti napokban hatalmas volt már. A férjem sem bírta el. Így oldalt csúsztva a padlón fekve kimentem a kocsinhoz. A lábam eddigre annyira megdagadt, hogy nem ment rá a nadrágszár. Széttéptük egy határozott mozdulattal és irány a messzi kórház. Ott

rögtön tolszéket toltak le értem, majd az ultrahangon bebizonyosodott, hogy trombózisom van. Hogy sokkot ne kapjak, emlékszem, egy kedves nővérke a babáról kérdezett. Mi lesz a neve, neve? A nőgyógyászom mindig azt mondta, a baba mozgását figyeljem. Drága Balikám az utolsó hónapokban farosra fordult. Így császármetszést írtak ki nekem a házassági évfordulónk napjára. Nem volt egy izgága fajta odabent, de azért néha simogatott belülről biztatón. Elkezdtek a vérhígítást nálam injekció formájában, remélve, hogy a szülés később indul csak majd meg, - ha mégis megindul magától- nehogy elvérezzek és császár metszést sem lehet vérhígítással végezni orvosi protokoll szerint. A trombózt kezelni kellett, a lábam dagadt. Teljesen nem záródott el a véna hála Istennek az akkori ultrahang szerint.

Harmadik kórházban töltöttem napomon egy orvos bizottság jött hozzám hümmögve, majd az egyik orvos mondta, ennek nem így kellett volna lennie.

Elkezdődött a vajúdás, de a trombózis jobban fájt. És azóta, hogy az oldalamon kicsúsztam a kocsiba mintha valahonnan hatalmas erőt kaptam volna mindezek mellé. Egyáltalán nem féltam. Csodálkoztam is magamon. Annyira éreztem, szinte fizikáli-

san is azt a szerető kart, aki felemel és megóv engem a gyermekemmel együtt. Isten karját. És nem lehet leírni azt a pozitív, erővel teli testi, lelki állapotot, amibe kerültem emellett a szinte elviselhetetlen fájdalom és ijesztő történetek mellett. A férjem nagyon izgult, én nyugtattam: „Ne félj, Isten velünk van, megenged szenvedést, de velünk van a szenvedésben is. Formál általa”.

Volt egy nagyon jó pap barátunk. Balázs keresztapja. Hetente többször beszélgettünk, lelki tanácsadóm volt. Ahogy hallotta, hogy gond van, átutazta édesapámmal az országot, és jött. Hallottam, ahogy mondta a kórház folyosóján, hogy „én mindenhol be-mehetek”. Bejött, remegve mondta, hogy „ne félj!” Én teljes nyugalomban annyit mondtam: „Te ne félj!” Megkent, felkészített az Istennel való találkozásra és kiment. Én még mindig nyugodt voltam és boldog. Aláírtam velem valami papírt két fájás közt, hogy a kialakult életveszélyes állapotban mindent megtesz a bizottság, több konzultációt tartottak, de meghalhatok, illetve hogy egyéb kutatási, gyógyítási célokra betegségemet és állapotom alakulását felhasználhatják-e.” Legyen meg a te akaratod, Uram.” mondtam magamban. Mindent aláírtam.

Folytatás a 7. oldalon

NYÍLT NAP A KERÉNYIBEN

Már hagyománnyá vált, hogy Kömlődön a Kerényi Béla Református Diakóniai Intézmények, mely a Kömlödi Református Egyházközség fenntartásában működik megrendezi NYÍLT NAPJÁT. Nem mintha az intézmény amely kö-

zepsúlyos értelmi fogyatékkal éle embereket gondoz ne lenne nyitott intézmény. Minden szeptemberben tágra nyitja kapuit és hívogatja a Kömlődön élőket. Gyermeket és felnőtteket egyaránt. A cél az, hogy az integrációt helyesen értelmezve megmutassák mindenkinek kik élnek az intézmény falai között. Milyenek a hétköznapiak, mivel foglalkoznak?

Szeptember 15-én az időjárás is kegyes volt hozzánk, verőfényes napsütésben kezdődhetett a nap. Jöttek is a falubeliek, jöttek a gyerekek, az érdeklődők. Megérkeztek a szomszédokból a társ intézmény lakói is akik szintén ilyen sorost kaptak, mint a mi gondozottjaink, csak ők még iskolás korúak.

Amint ilyenkor lenni szokott rövid áhítattal kezdődött a nap. Az igei szolgálatot Deák László, a Pápai Teológiai Akadémia ötödéves hallgatója tartotta, Ő egyébként exmisszuszi szolgáltra készül Kömlődön. Szemeti Ferenc, helybéli lelkipásztor imádsággal indította a napot.

Több helyszínen lehetett tölteni az időt, ilyen volt a nagyteremben berendezett kézműves műhely, ahol a gyerekek sok szép alkotást készíthettek el. A mostanában nagyon népszerű arcfestés helyszíne is itt volt. Itt bizony sorban állás, illetve sorban ülés volt az egy-egy újabb alkotásért.

A nappali foglalkoztató épületében rendeztük be az egyik legnépszerűbb szórakoztatás helyszínét. Itt kareoke

volt a program. Ezt az éneklési formát nemcsak a gyereke, hanem a régi slágerket énekelve a felnőtt korosztály is nagy kedvvel gyakorolta.

Az asztalitenisz labdát és ütőket is folyamatosan egymás kezébe adták az

REFORMÁCIÓ- A KERTEK ALATT

Folytatás az első oldalról

A templom nem állhatott utcán, nem lehetett tornya, ajtaja sem nyalhatott az utca felé. Eszterházy az elvesztett templomokkal együtt mindenütt felállította a plébániát

Ott is, ahol katolikus lakos nem, vagy alig volt (Dadon pl. 8 cseléd, és 8 árendás nemes). Mivel pedig ők nem tudták sem felépíteni, sem eltartani egyházukat, sem fizetni plébánosaikat, ezt a protestáns egyházközségek feladatává tette. A plébániatemplom és a katolikus iskola jó karban tartásához munkájukkal, pénzükkel is hozzá kellett járulniuk. A nagyigmándiak azért panaszkodnak, hogy a plébánosnak építendő ház akkora teher rajtuk, hogy elviselhetetlen, már nagy summa pénzt kellett kölcsön, kamatra felvenniük, hogy teljesíthessék a parancsot. Minden egész helyes (tehát egy egész jobbágytelekkel rendelkező) jobbágygazda köteles volt a plébánosnak évenként 1 forintot és 1 mérő tiszta búzát fizetni, a katolikus tanítónak pedig 50 dénárt. Misetartásért, processióért éves szinten 12 forint 15 dénárt fizettek a reformátusok! Ugyanakkor szüntelen ki voltak téve a tisztartók packázásainak: „...ezelőtt mintegy 34 esztendővel, Balogh Regens alatt sok verések, tömlőtöztetések között vetették eleik (ne)k nyakába” –panaszolják Dadon 1786-ban, rávilágítva Balogh Ferenc tisztartó módszereire.

Ilyen körülmények között Kocson és Nagyigmándon 1747-ben épült fel az új templom, 1748-ban pedig Dadon és Császáron „örülhettek”, hogy „Kies helyen lévő kő templom” után, az átmeneti időben színben tartott istentiszteleteket követően, végre új „templomban” gyűlhetek össze. Azt azért megtanulhatjuk eleinktől, hogy mindezeket felvállalva, átélve, még ha a kertek alatt, mocsaras mezőkön is, de felépültek az istentiszteleti helyek, és szólt az evangélium.

Bogáth István gondnok

Gerecsei Zsolt